

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm || Martii Et Aprilis

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10259

De S. Richario presbytero.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77384](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77384)

Deus & Pater semper fuerit, aeternus etiam est Filius ipse, supra quam cogitari possit, diuino modo à Patre genitus. Cum enim confiteamur semper eum fuisse sine principio, semper sapientem & potentem, fateamur igitur necesse est fuisse Verbum, & Verbi genitorem: quod Verbum non in aërem dissoluitur, quemadmodum nostra verba dissoluantur, sed cōsistit, & est verè indissolubile, semper ab eo, qui sine principio est, ab ipso, inquam, genitore secundum veram essentiam principium habens supra principium. Quod enim Verbum ipsum, hoc est, Filius, eiusdem substantiæ sit, cuius & Pater, Filius ipse homo factus clara voce affirmat, cum ait: Ego & pater vnum sumus: & Qui videt me, videt & patrem meum. Hæc enim verba aliter intelligi non possunt, quam quod eiusdem substantiæ cognitione ipsi, qui verè sunt, aprè cōgruere ostendant. Eandem sententiam & in verbis illis contineri arbitror: Euntes, docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti. Cum hoc dicit, vnum ostendit nomen Patris, & Filij, & sancti Spiritus. Cur nam hoc fecit? Vt eiusdem substantiæ, voluntatis, regni, potestatis ac virtutis, eandem cognitionem esse doceret, diuersitatemque personarum, quæ in Trinitate considerantur, ostenderet.

Quod verò dixit, Pater meus maior me est: & Vado ad Deum meum: in eam partem accipiendum est, in quam accipimus, cum audiimus illum esuriuisse, sitiuisse, dormiuisse defessum, anxium & tristem fuisse, crucem denique & mortem pertulisse. Hæc enim omnia pij homines humanæ filij Dei, hoc est, vni geniti Verbi, naturæ propter nos susceptæ tribuere debent: quoniam formam hominis suscepit, & sponte sua seipsum exinanit, & cum esset diues, (vt ait diuinus Paulus) propter nos factus est pauper, vt nos illius paupertate diuites efficeremur. Similis enim nobis fuit per omnia, excepto peccato. Tales igitur humiles voces, & patibili naturæ cōuenientes, cogitandum est illi conuenire, qua parte homo fuit: Illas verò magnas, & Deo conuenientes voces, de eodem cogitabimus, qua parte Verbum erat Dei in principio, & Deus, vnum cum patre: id quod ex diuinis signis ostensum est. Itaque Genitori similem fuisse intelliget, qui animæ oculis non caliginosis eum contemplari voluerit.

Cum his sermonibus à beato illo martyre adiutus fuisset, & ad rectæ synceræque fidei firmissimum lapidem conuersus, animum meum in eo confirmasset, & eorum, qui Filium à Patris substantiâ disjungere atque alienare conati sunt, vel seipsos potius ab vni geniti Filij prouidentia se iungunt, inanem & adulterinam doctrinam execratus fuisset, ad lectissimum eorum, qui Deo rectè credunt, numerum me ipsum aggregaui, in Patre, Filio, & sancto Spiritu, eiusdem Trinitatis gloriâ celebrans, & nunc, & in secula, Amen. Ità completum fuit martyrium sancti Basilei, qui fuit Episcopus vrbs Amaseæ. Eius autem memoria celebratur vigesimo sexto die mensis Aprilis. Te verò, qui hæc aut legis, aut scribis, obtestor per illum ipsum Deum, qui omnia videt & potest, vt ppter peruersorum hominum, & eorum, qui nobis inimicissimi sunt, hæreticorum malitiam, ab hac narratione nihil subtrahas, neque quicquam illi addas.

VITA BEATISSIMI RICHARII PRESBYTERI ET ALMI PATRIS, AVTHORE ALBINO FLACCO

Alcuino Abbate.

PRAEFATIO AVTHORIS AD CAROLVM IMPERATOREM.

Domino semper venerabili, semperque desiderabili, pijssimo sanctæ Ecclesiæ tutori, gratia Dei semper Augusto Carolo, vestræ salutis perpetuus amicus Albinus. Rememorâte vestræ excellentiæ pietate, in loco sancto & meritò venerabili Ceterula, cum & ego vestra gloriæ feruus, vestra pietatis vestigia ibidem profecutus, aliquantisper commorarer, orauerat meâ paruitatè vir magnus in Christo, dominus & venerabilis Abbas Angilbertus, quò in laudem conditoris, qui mirabilis semper apparet in electis suis, quendam libellum, stylo simplici digestum, de vita sanctissimi ac verè magnifici confessoris Richarij cultus annotarem. Dumque exauditis continuo precibus eius, quæ ipsi diuinæ maiestati exaudibiles & charæ noscuntur, eundem mihi exhiberi libellum petissem, non parùm miratus sum, cur tanti nominis confessor, quem tantarum virtutum operatorem esse constabat, quemque prisca fama miraculorū narratione post ipsos apostolos nulli ferebat secundum, tam modico gestorū volumine potiretur. Idque mihi stupefcenti, innotuit iam dictus memorabilis vir An-

Verbū Dei quale sit.

Iohan. 10. & 14.

Matth. 28.

Iohan. 14. & 20.

1. Cor. 8.

Hæretici catholicis inimicissimi.

Carolus Magnus hic est

Abbas Angilbertus.

S. Richarij eximia virtus.

gilbertus, ac spirituales fratres eiusdem sancti loci, haberi apud se, quinetiam apud diuersas ecclesias, codicem alium grandioris quãtãtis, in quo scilicet illa miracula legentur, quibus non immeritò sanctum Christi confessorum omnis Gallia attollebat. Cuius simplex & minus polita locutio quia fratribus ad recitandum in populo aptior videbatur, sufficere sibi eandem descriptionem consenserunt. Dumque in ijs, quã rogabant, prænотандis iamiamque animos applicarem, repente vestra pietatis nuncium conuentus, vt ea, quã tractabam, sic annotarem, sicut reuerã vestra sapientia auri- bus inferenda. Hinc ego vocato notario, & fixo prae oculis iam dicto libello, ea, quã referre videbatur de conuersione, de moribus, de continentia & sanctitate verè incomparabili, necnon de glorioso transitu eius ad Christum, seu de relatione preciosi corporis in locum priorem, dictatu admodum compediioso, titulo vitæ beatissimi Richarij almi patris aptauimus: & nisi propria decipior imperitia, veluti preciosum aurum vestra prudentissimã sapientia ad ornandum diadema Christiana philosophia, fide humiliter deuotissimè commendamus. Et quia in vestri pectoris cubili gloriam Christi & sanctorum eius honorem regnare cognoscimus, hanc nostri tam beati opusculi præfationem, vestra in Domino beatã honorificentia dedicamus.

VITÆ HISTORIA.

*Gesta sacerdotis magni tenet iste libellus
Richarij, cuius Centula corpus habet.*

Aprilis 26.

Dagobert⁹
rex.

S. Richarij
patria.

Eius conuer-
sio.

Phillip. 3.

Psal. 83.

Mirabilis
abstinentia.

Temporibus gloriosissimi regis Francorum Dagoberti, qui & seculari potestate præclarus, & Christiana religione nobilis effulsit, & optimates suos dignitatibus exalauit, & seruos Dei honoribus excoluit: in illis, inquam, diebus plurima vbiq̃ue monasteria à sanctis patribus cœperunt cõstrui: necnon & multi ex laico habitu viri religiosi inuenti sunt: ex quibus Richarius quidam, natus in villa Centula prouincia Pontina, velut lucifer inter umbras oriens emicuit, non tam nobilibus iuxta seculum parentibus ortus, quã moribus honestus & omni probitate deuotissimus. Hic vt in rusticã vita, quãdam præstigia futura sanctitatis gerebat. Contigit autem illo tempore duos sacerdotes, sanctitate florentes & virtutum meritis fulgentes, quorum prior Caidocus vocabatur, de Hyberniã partibus in Pontinas peruenisse regiones, sed à rusticis & popularibus illius loci propter insolentiam morum non sunt suscepti, nec digno eorum sanctitate honore tractati: sed magis iniurijs afflictos & opprobrijs castigatos, à finibus suis cœperunt eos expellere. Quorum violentia & sceleratis præsumptionibus futurus Dei famulus Richarius obuiauit, Christi que seruos de manibus impiorum eripuit, & cum omni benignitate eos deducens in domum suam, Deo prouidente, vt illi protegeretur, & ipse saluaretur obtinuit. Nec lucerna gratia Dei accensa diutius abscondi potuit, sed patefactum lumen sanctitatis & prædicationis, longè lateque ad salutem multorum fultit. Nam introductos hospites suos, cum magna charitatis honore curauit, eosque sibi verbum Dei prædicantes, cum tota humilitate & intentione audiuit. Nec frustra in terram bonam semen verbi Dei sparsum est: sed quod aure audiebat, hoc radicis corde retinebat, & centenos in horrea Christi, vt postea

Igitur ex prædicatione famulorum Dei & aspiratione gratia diuina compunctus, ad lachrymas conuersus, confessionem suorum fecit peccatorum, & in conspectu omnipotentis Dei ardentem veniam petens, lachrymis absoluit, quod ignoranter ab adolescentia illecebris peccauit: & qui Dominum suscepit in famulis suis hospitalitatis gratia, susceptus est à Domino in misericordia & pietate. Nam ex eo tẽpore initium sacrae religionis sumpsit, & ad altiora pietatis fastigia gradibus quotidie humilitatis scandere nitentur: & arreptum semel vitæ iter, fidei passibus peragere conatus est, atque posteriora obliuiscens, se in anteriora cum Apostolo extendit, illius versiculi per singulos gradus memor, Ibunt sancti de virtute in virtutem: quatenus perueniant ad id, quod sequitur: Videbitur Deus Deorum in Sion. Itaque mox ab initio conuersionis suae tam dura se castigatione constrinxit, vt post longa & diuturna ieiunia, pane hordeaceo cinere commixto, & aqua lachrymis temperata, fessum ieiunijs corpusculum refocillaret: &

& huius tibi sustentaculo, deuotus Christi athleta vigilijs & orationibus die noctuque Domino militabat, non aërem verberans, sed corpus suum castigans, nè futurus Christi prædicator, in aliquo reprobis inueniretur. Sed his atque huiusmodi virtutum gradibus & sanctissimæ vitæ moribus Deo acceptabilis, dignis successibus ad sacerdotalem peruenit honorem: vt cui prædicationis deuotio inerat, honoris dignitas non deesset. Quem honorem, vt famulus Dei, magna humilitate ornauit, & vera charitate excoluit, & verbi Dei prædicatione ampliavit, atque velut bonus agricola, spinas peccatorum de agro Domini Euangelico vomere eradicauit, & arida corda superno perpetuæ salutis rore irrigauit. Sed & diuina clementia, post eius irrigationem, in isto populo plurima fidei dedit incrementa. Vnde & omnibus prædictus vir Dei Richarius honorabilis factus est & charus: quia quod ore prædicauit, exemplo ostendit, & viam vitæ, quam alijs sermone monstrauit, ipse prior actu præcucurrit.

Quicquid verò ei populus in stipendia prædicationis spontè obtulit, omnia pauperibus diuidere festinauit: in dignumque ei visum fuit de crastino præsentis vitæ cogitare, qui diuitias æternæ vitæ accipere anhelabat. Idè oblatam ab hominibus distribuit, vt promissâ à Deo acciperet. Felix commercium, vt qui parua ac transitoria hilariter distribuerat, magna & æterna feliciter esset accepturus. Nam studiosissimus fuit pauperum consolator, peregrinorum susceptor, viduarum defensor, pupillorum & orphanorum pater: ita vt verissimè de eo sanctissimi Iob testimonium dici potuerit: Oculi fui cæco, pes claudis, & pater orphano: & causam, quam nesciebam, diligentissimè perscrutabar. Quapropter vndique ad eum infirmi confluxerunt: quos lato suscipiens animo, medelam eis consolationis per sanctas orationes præbebat. Nec leprosos vel elephantiacos exhorruit, sed quasi fratres amplexabatur, balneisque eorum membra sanctia fouebat: eademque post ipsos ingressus est, magis ea pietate illos emundans, quam se commaculans, prophetici sermonis non surdus auditor, dicentis: Egenos vagosque induc in domum tuam, & nudum vestimentis tuis cooperi, & carnem tuam nè despexeris. Nec solum carnali refectio ad se venientes fouebat, sed etiam spiritali sanctæ prædicationis solatio reficere eos non cessauit. Et sicut miserorum idoneus vbiq; fuit consolator, ita superbiorum durus castigator esse non timuit. Illos pietatis clementia eleuabat, hos seueræ inuectionis censura deprimebat. Nec terrenæ potestatis iram furoris metuebat, quem timor interioris diuinæ potentia totum corroborabat: paruipendens diuitum minas, vt præco veritatis existeret. Nec fuit arundo vento agitata, vt eum aura humanæ vel laudis vel detractionis commoueret: sed in arce solidæ veritatis consistens, ab humano ore, secundum Apostolum, iudicari contempsit, viamque regiam incedens, nec à dextris propter terrores potentium, nec à sinistris propter blanditias adulantium declinabat. Quapropter magnam plebem Domino Deo suo in hac præsentis prouincia acquisiuit, & sibi honorem perpetuum promeruit.

Vnde populus eius cernens in Christo deuotionem religiosam, cœpit eum attentius honorare, & multa ei pro eleemosynarum largitione asferre: quæ ille (vt erat Dei & proximorum dilectione plenus) omnia in pauperum elargitus est solatia, maximeque in captiuorum expendit redemptionem. Nam alios occultis diabolica fraude peccatorum vinculis obligatos, per sedulæ prædicationis hortamenta soluebat: alios seculari captiuitate oppressos, pecuniæ largitione redemit: vt illi spiritaliter absoluti, in eundarentur in Domino: & isti carnali seruitute liberati, conuerterentur ad Deum. Et non solum in his regionibus per pietatis opera, vel per prædicationis lumina prædictus vir Domini clarus effulsit: sed vt lucifer æquoreos Oceani campos transfiliens, præco diurni luminis nocturnas suo exortu discutit umbras: sic ille in vltimas Britannia regionibus, ad expellendas ignorantia tenebras, lumen veritatis suo sparsit aduentu: scilicet vt sicut in istis regionibus, sic & in illis alios à seruitute diabolica, alios à captiuitate carnali liberaret. Illis verbum Dei infudit, istis charitatis precium impendit, vt pro temporali redemptione æternam reciperent libertatem. Sic ergò bonus Dominiæ pecuniæ negociator, duo simplicis charitatis Dei & proximi talenta multiplicare studuit: quatenus cum multiplici laboris sui fructu Domino suo obuiare posset, & hanc vocem audire iucundissimam: Eugè serue bone & fideis, quia super pauca fuisti fidelis, supra multa te constituam: intra in gaudium Domini tui. Fertur verò, dum causam prædicationis in Britannia diutius moraretur, subito illi venisse in mentem, aliquos sui iuris sub seruitute se reliquisse in Gallia. Itaque dolore percussus, dixit ad suos: Heu nostros sub seruitute dimissimus in patria, dum huc aliquos liberaturi venimus, maximeque

Vigilia & Preces.

Fit presbyter.

Præclare concionatur.

Benignitas in inopes.

Iob 29.

Humanitas erga leprosos.

Esa. 58.

1. Cor. 4.

In Britannia quoque concionatur.

Matth. 25.

Magna eius
charitas er-
ga seruos
suos.

scio eos citò esse morituros. Sed ite festinanter, nauemque conscendite, & eos facite ingenuos, priusquam moriantur. Illi haud segniter præceptum secuti paternum, in patriam venerunt, prædictosque seruos viri Dei saluos & incolumes inuenerunt, eosque, veluti iussi erant, manumittentes, fecerunt ingenuos: qui non post multum temporis, sicuti sanctus vir Dei prædixerat, defuncti sunt. O quantà clementia est Dei Christi, qui famulo suo pietatis affectum inseruit, & seruorum eius mortem futuram ostendit: quatenus illi misericordiæ merces de suis non periret, & illos morientes seruitutis iugum non grauaret: qui & ob alienos liberandos tanti itineris periculum subire non timuit: & ex eo tempore neminẽ sui iuris sub seruitutis iugo retinere voluit: sed vbiquẽ omnes ad se pertinentes libertate propria perdonauit, nè in proprios durior esse videretur, qui in alienos mitissimus apparere gestiebat, & mercedem, quam ex alijs congregauit, de suis accumularet.

Exercitia
sancti viri &
virtutes.

Ephes. 6.

Igitur prædicationis officio in Britannia peracto, cum multiplici verbi Dei fructu reuersus est in patriam: nè dum in aliena messe quæreret mercedem, in propria perderet: & tanto se ardentius seruituti Dei subegit, quanto viciniorem sibi diem remunerationis esse præsentit. Nam seipsum quotidianis ieiunijs maceravit, mortificatione carnis constrinxit, vigilijs afflixit, orationibus muniuit, charitate confirmauit, spe roborauit, fide armauit, nulli malum pro malo reddens, nullius adulator, neminem contemnens: vt viam veritatis prior ipse incederet, quam cæteris prædicando monstrauerat. Sic vir Dei galea salutis induitur, & gladio verbi Dei accinctus, & lorica iustitiæ vndiquẽ circumdatus, atque scuto fidei armatus, calceatusque in præparationem euangelij pacis, processit in prælium publicum contra antiquum hostem, omnia tela eius ignea fortissimo fidei umbone repellens: quotidianisque triumphis spolia multa victo hoste reportauit, in Ecclesia Christi tam metuendus humani generis inimico, quam humano generi pernecessarius, vt potè qui non suam tantum, sed multorum quasituit salutem. Ideò iustum est, vt multorum ore in Christo laudetur, multorum pro Christo redemptor: cuius non tanti est miracula narrare, quæ ab eo gesta sunt, quanti miraculorum cognoscere virtutem, qua cælesti regi in diebus suis multum acquisiuit populum. Nam officium prædicationis, omnium signorum ostensione maius esse, non dubium est, licet non defuerit pro temporum vel rerum conuenientia signorum perpetratio, quæ per eum diuina peregit clementia.

S. Rictrudem
inuisit.

Quodam namque tempore maligni spiritus tentatio ad verecundiam accidit viri Dei, quam Dei misericordia ad laudem ei cõcessit euenire. Visitauit enim equitando quandam Deo deuotam foeminam, Rictrudem nomine, & cum iam post dulces vitæ epulas & post colloquia salubria, ipse vir Dei, ascenso equo, ad propria remeare disposuisset: foemina prædicta, iuxta morem, equitantis vestigia patris secuta est, habens in vlnis filium suum, vt paruulus quoquẽ benedictione hominis Dei roboraretur, quem ipse antè sacro baptismate regenerauerat. Accipiente itaque infantem equite venerando seu ad benedicendum, seu ad osculandum, antiquus hostis, omnibus bonis inimicus, immisit equo ferocitatem: qui huc illucque dentibus frendens, pedibusque calcitrans, & toto corpore infaniens, in consueto impetu per campum discurrere cœpit. Quod pauida cernens mater, oculos auertit, nè morientem videret filium, quem seruus Dei, fauiente equo, manu tenebat. Familia verò pro morte pueri vel casu viri Dei strepere, plangere, eiulare non destitit. Sed dexterâ Christi, quæ Petrum trepidantem leuauit, nè mergeretur in vndis, puerum cadentem subleuabat, nè allideretur in terris. Nam oratione à famulo Dei facta, puer incolumis quasi auicula peruenit ad terram, & equus redditus est mansuetudini suæ. Et mater quidem filium suum super terram sanum & ridentem suscepit in vlnas suas: ipse tamen sacerdos Dei non equo iter agere, sed asello mansuetissimo ex eo tempore voluit. Sic ergò, miserante Deo, tentatio maligni hostis illi versa est in laudis honorem: & superbia equi, facta est humilitatis gratia & magistra. Nam non erat immemor, Dominum Christum, dum ad redemptionem properaret humani generis, asello iter egisse, non equo. Sic & ipse propter salutiferam prædicationem dum per multa quotidie festinaret loca, asellum sibi portitorem sufficere iudicauit. Quocunquẽ autem iter agebat, aut psalmi in ore eius resonabãt, aut salutis ex ore eius prædicatione audiebatur. Nec mirum, si Christum semper prædicaret lingua, quem semper gerebat in corde, per quem pius consolator miseris fuit, & durus inuictor potentibus: illorum inopiam clementi miseratione reuelans, istorum superbiam seuera castigatione reprimens.

Matth. 14.
Puerum à p-
sentissimo
periculo
seruauit.

Matth. 21.

Nam

Nam quodam tempore rex potentissimus Dagobertus, rogante viro illustri Gisle-
 maro, eandem venire in partes, & virum Dei, vt se sacrosanctis eius orationibus com-
 mendaret, inuisere contigit: quem ipse famulus Dei & sanctitatis suæ benedictione
 roborauit, & sacerdotali autoritate libera voce castigauit, denunciando ei, nè in secu-
 lari superbiret potentia, nè in fugitiuis speraret diuitijs, nè vanis adulantium extolle-
 retur rumoribus, nè caducis gauderet honoribus: sed magis Dei timeret potentiam,
 illiusque immensam laudaret gloriam: humanam verò potentiam vel gloriam nullam
 putaret, quæ subito velut volatilis umbra recedat, & tanquam spuma super aquam, ten-
 tationis flante vento, euanescat: atque hoc potius timendo cogitaret, quia potentes
 potenter tormenta patientur: & cui plus datur, plus exigitur ab eo. Qui autem vix sus-
 ficit pro se solo rationem reddere Deo in die iudicij, quid faciet pro tot hominum mil-
 libus ipsi commissis? Idcirco quisque magis timere potest præesse, quam subesse: quia
 qui subest, pro se solo rationem reddet Deo: qui autem præsumt, pro omnibus redditu-
 ri sunt, qui sub eorum sunt potestate constituti. Qua castigatione rex, vt fuit sapientissi-
 mus, benignè suscepta, gaudens eius libera veritatis fiducia, sacerdotem Christi secum
 ad conuiuium venire rogauit. Qui Christi confortatus exemplo, secularium non respu-
 entis conuiuia, vt prædicationis lumeret occasionem, venit cum rege ad mensam eius,
 rotaque die illa & nocte inter epulas lætitiæ, verbi Dei dapes salutiferas conuiujs suis
 ministravit. Cuius constantia morum & instantia prædicationis præfatus rex delecta-
 tus, cepit eum ex animo amare & honore prosequi, intantum, vt ea ipsa die aliquid de
 censu suo ad luminaria domus Dei condonaret, ratum æstimans, vt sicut ipse inuisibili
 prædicationis lumine ab eo illuminatus esset, sic visibili luce per eum domus Domini
 illustraretur: & quod intus ei fulgebat in fide, hoc foris fulgesceret in ecclesia, memor
 præcepti Dominici, quo dicitur: Sic luceat lux vestra coram hominibus, vt videant opera
 vestra bona, & glorificent patrem vestrum, qui in caelis est. itemque in Psalmo: In lumi-
 ne tuo videbimus lumen: id est, In lumine fidei, quod fulget in mente, lumen foris
 scintillat, quod splendescit in opere.

Rex Dago-
bertus inui-
sit virum Dei.

Sap. 6.
Luc. 12.

Præder
apud regē.

Matth. 5.

Psal. 35.

Exinde autem famulus Dei, quia ab hominibus honorabatur, homines fugere mē-
 ditabatur, vt honores temporales declinando, honores acciperet perpetuos: eremum-
 que concupiuit, quatenus liberius soli Deo vacaret, & contemplatiuos carperet fru-
 ctus, qui ad id vsque temporis in actiuosis haud segniter defudarat: sciens à Domino dī-
 ctum de Maria, sedente secus pedes eius, & verbum vitæ attentius audiente: Opti-
 mam partem elegit sibi Maria, quæ non auferetur ab ea. Huiusque memor sententiæ,
 monasticam vitam petit, quò secretius sola caelestia mente rimaretur, ecclesiæ regimen
 alteri tradens, quam ipse in Centula vico Christo fundauerat. Porrò Gislemarus, vir il-
 lustris & Christianæ religionis deuotus amator, simul & Maurontus, nobilis quidam
 vir, & terrarum vel sylvarum ad regem pertinentium seruator, præbuerunt ei locum
 manendi in sylua Tristiacensi: qui & ipse Maurontus postea seculari habitu deposito,
 monachus factus est in eodem loco. Cumque viro Dei mansionem solitariam præpara-
 rasset, Christo monasterium construere inchoauit. Vir igitur Dei habitationem il-
 lam cum vno solo commilitone ingressus est, paruo tantum tuguriunculo, vilissimo
 opere facto, contentus, vt habitatio vitæ conueniret, superfluum æstimans, seculi con-
 temptorem aliquid seculi deliciarum habere & videre. At inibi tanta se mortificatio-
 ne carnis castigauit, tanta ieiuniorū & vigiliarum assiduitate maceravit, vt vix ossa aren-
 tia dissipatis iuncturis sibi adhererent, & tremencia baculo regente vestigia difficile
 moueret. Iam mente seculo maior, sola caelestia semper cogitabat, quantumque mū-
 do alienus, tantum Deo proximus erat, illum quotidie vincens in eremo, à quo Adam
 olim victus est in paradiso: super aspidem & basiliscum ambulans, caput quotidie an-
 tiqui conterens serpentis, temporalia continens, æterna sola suspirans, scalam somni-
 antis Iacob omni hora ascendens, atque per angustam viam, quæ ducit ad vitam, in-
 cedens, iter suum assiduis muniuit orationibus. Nec clausa tamen eremi angustia, lu-
 cis columna latere potuit: quin potius sui fulgoris radijs longè lateque magis innotuit.
 Quapropter vndique ad hominem Dei diuersis fatigati infirmitatibus confluerunt,
 quos sanctarum medicinis orationum sanauit, omnesque ad se quocumque morbo af-
 flictos venientes, vel tristitiæ cuiuslibet rancore angustatos, sanos & hilares domum re-
 meare fecit: nec in domo salutis diu morbus manere valuit, sed quanto propius accessit,
 tanto velocius recessit. Mihi verò non singulas virtutum eius species nominatim
 enarrare propositum est, sed vitæ sanctitatem paucis perstringere verbis, nè eloquij mei

Luc. 10.

Degit soli-
tarius.

Vita durif-
sima.

Gen. 3.

Gen. 28.

Matth. 7.

Multos cu-
rat morbi-
dus.

O o o o

tardi-

tarditate multiplex signorum, per cum gestorum, fama magis obscuretur, quam latetur. Doctioribus ergo illa relinquenti, quo sine praesens hoc seculum sancta illa anima deseruerit, solum mihi dicere sufficiat.

Prædicat
obitum suum.

Itaque praescius diei euocationis suae, qua felicitate diu desideratam accepturus erat, ut esset semper coniunctus Christo, quem semper amauerat: vocauit ad se Sigobardum commilitonem suum, dixitque ei: Scio, fili mi, scio, quod d' finis meus non tardat, & regem meum, quem diu concupiui, citius videbo: & utinam tam propitium mihi seruo videam, quam desiderabilem sanctis suis. Sed tu, fili mi, prepara vasculum corpusculo meo, quo condatur, non superfluo studio, sed necessario usu: ut illic seruetur in illum diem,

1. Cor. 15.

quo corruptela haec vertatur in incorruptionem, & mortale hoc induatur immortalitate: & para te cum omni diligentia, dulcissime fili, ut ubi dies illa, quae mihi modo appropinquat, tibi aduenerit, te paratum inueniat. Ego vero ingredior viam vniuersae carnis: tantum mihi misericors sit Saluator mundi, & me modo defendat ab hoste, qui me olim redemit ab hoste: & quem praesentis vitae habui consolatorem, aeternae vitae mihi inueniam largitorem. Haec discipulus a patre audiens, lachrymis persusus, tamen praecpta secutus, lignum inueniens fudit, cauauit, & corpori patris coaptauit, pijsque stictibus rigauit quod fecit, penè prius lachrymis implens amaris, quam paternis membris: aptatumque, ut potuit, sarcophagum in loco praefinito a patre composuit. Interim dum cum tristitia patri filius pararet obsequium, validior patrem coquebat infirmitas, & in frigido corpusculo vix halitus remansit extremus: nec tamen ab orationis cessauit officio, vel diuinae laudis obsequio: & dum salutifero corporis & sanguinis Christi viatico suum iter muniuit, inter gratiarum actiones & verba orationis, 6. Calend. Maij spiritum emisit: positusque est in sepulcro a discipulo in loco, ubi ipse praecerat. Sed mirum dictum: inter exequias paternas subito discipulus sopore oppressus, vidit in visu, quasi raptus esset in aulam splendidissimam, omnique decore pulcherrimam, immo solis luce clariorem: in qua beatum Richarium praeclaro & hilari vultu vidit habitantem, sibi que loquentem: Ecce frater Sigobarde, qualem mansionem praeparauit mihi Deus: pro vili, quam habui in terra, pulcherrimam in caelo: pro contemptibili, gloriosam: pro obscura, lucidissimam: & pro fumosa, omni suauitate renidentem. Euigilans autem Sigobardus, latior opus exequiarum perfecit, Deo providente, ut filius consolaretur, & patris ei gloria ostenderetur. Conditus est ergo, ut praedixi, miles Christi, ubi

Migrat ad
Dominum.

suo regi maxime militauerat. Sed non multo post fratres a Centula monasterio cum suo Abbate Ocialdo, viro religioso & sancti successore, venerunt, & corpus S. Richarij tulerunt, posueruntque in loco, in quo etiamnum cum magna meritorum gloria requiescit. Ibi enim, praesente Deo, per serui sui reliquias noua sepius audiuntur miracula edi, ut fides precantium patefiat, merita sancti viri ostendantur, & in seruo suo Christi laus celebretur, sicuti dictum est, Laudate Dominum in sanctis eius.

Viso disci-
puli.

Corpus eius
Centulam
transfertur.

Quidam contractus, corpore debilis, sed fide robustus, frequentabar orando sancti Dei sepulcrum. Qui optata sanitate subito recepta, dedit gloriam Deo, quod infirmus venisset, & sanus recederet. In cuius miraculi memoriam usque hodie sustentacula infirmitatis illius pendunt in ecclesia S. Richarij. Sed & multoties demoniaci, ad corpus sancti Dei suorum obsequio deducti, diuina concedente clementia, a vexatione maligni spiritus liberantur.

Psal. 150.
Contractus
sanatur.

Item da-
moniaci.

Quodam tempore vinculis & catenis constricti quidam per publicam ducebantur plateam, quae est iuxta B. Richarij ecclesiam. Qui cum eminus ad viri Dei propinquant templum, voce magna clamare coeperunt: Sancte Richari, salua nos. & statim ruptis vinculis, absoluti sunt.

Vincula
soluuntur.

Item clades magna, quam venenosam lacertam vocant, longè lateque morte amara habitatores terrae interfecit, & vix, ab ea tactus, viuus euasit. Percussusque est ea peste quidam e fratribus S. Richarij: qui licet mortem timeret propter cladem, vitam tamen non desperauit propter patronum. Ergo quasi ad certa suffragia comitantibus fratribus, cucurrit ad sepulcrum viri Dei: ibique communiter oratione facta, & ipse liberatus est a morte, & omnes defensi sunt a plaga, nec aliquis ex illis fratribus mortifera cladis eius vastatione percussus est. Nec solum illi liberati sunt, sed & si quis alongè veniens, plaga tactus pestifera, ad S. Richarij cum fide fugiat solatium, etiam cum clade, mortis euadit periculum. Undè intelligi datur, quantam habeat apud Deum potestatem pro nostris intercedendi peccatis, si cum fide clamemus ad illum, qui tanta est virtute praeditus depellendi morbos ab illis, qui cum fide veniunt ad eum. Nam patet ex

mira-

miraculis, qualis sit ex meritis, & antea vita fulgescit in opere subsequenti: ita ut non sit opus dubitare de sanctitate, dum tantus est in virtute. Intelligite hinc, fratres charissimi, qui pauper voluit esse pro Christo, quales modò habeat diuitias cum Christo: & qui appetijt esse contemptibilis inter homines, quàm gloriosus regnet inter angelos, honorem, quem fugit in terris, nunc possidens felicissimè in cælis. Quapropter dignum est, ut ab omnibus honorificetur, qui omnium Dominum semper amauit: propensius tamen à nobis, qui eius corpori quotidie assistimus: quatenus quos filios genuit in doctrinis, dignos possideat hæredes in meritis. Nec illi tantum prodest nostra laudatio, quantū nobis eius imitatio. Magis illi placet imitator deuotus, quàm laudator ociosus. Vnde fratres charissimi, & sanctissimi patres, & filij iucundissimi, totiusq; sanctæ cōgregationis populus, qui ad tanti patroni festa cōuenistis, dignos vos facite, ut Deus omnipotens per eius intercessionem, vestras exaudiat orationes. Ornate vosmetipsos spiritali pulchritudine, supereminens charitatis gloria, victrici fidei fortitudine, & spe suauissima de Christi bonitate, sequentes semper sanctorum patrum vestigia, ut per eorum gradientes exempla, illorum societate digni efficiamini: & secundum Apostolum, abnegantes impietatem & secularia desideria, sobriè & iuste & piè viuamus in hoc seculo, expectantes beatam spem & aduentum gloriæ magni Dei & Saluatoris nostri Iesu Christi: qui dedit semetipsum pro nobis, ut nos redimeret ab omni iniquitate, & mundaret sibi populum acceptabilem, sectatorem bonorum operum: Cui est gloria in secula seculorum, Amen.

Sanctissimi
tandi.

Tit. 2.

MARTYRIVM S. MARTYRIS ANTHIMI EPI- SCOPI NICOMEDIAE, AVTHORE SIMEONE META-

*phraſte, qui quidem eum scribit 3. Septembris capite plexum: sed nos
Latina hic sequimur Martyrologia.*

Vis nescit, quàm pulchrè quidē sita sit Nicomedia, & quanta sit eius magnitudo, quantusq; sit eius splendor, & quanta pulchritudo, & quòd ea sit arx omnium ciuitatum & Nicomedia? Sed quauis ea sic se habeat, & ad tantam processerit elegantiam, suo tamen germine magis gloriatur, quàm his omnibus. Ex ea enim, tanquàm generosus ramus, editus est Anthimus, floruitq; & pulchros fructus produxit. Nam modò quidem exceſſerat ex infantia, & in eo honorum morum florebat omnis gratia. Et iam euaserat adoleſcens, & erat intelligentiæ multis numeris absolutus. Postquàm autem in virorum numerum est relatus, & eos fructus percipit, qui sunt inter viros, & ventri imperauit, iræq; & carni est moderatus, & mundanū hunc fastum abhorruit: toto tempore vacabat orationi, & diuinarum rerum meditationi: Matrem autem virtutum charitatem studiosè exercuit. Se autem in hoc præclare gessit, quòd semper esset grauitate præditus, & cogitabundus, & sollicitus. Tanta autem ornatus erat humilitate, ut fatis esset, si vel solūm videretur, ad compungendas animas eorum, qui erant studiosi virtutis, & ad augendam virtutem.

27. Aprilis.
secundum
Latina Mar-
tyrologia.
for. Bithy-
nia.S. Anthimi
patria.Ut se gesse-
rit puer.

Adoleſcens.

Vir.

Quoniam ergò qui sic vitam agebat, & vel maximè vocalem præconem propriam habebat virtutem, nec celari, nec latere poterat, euehitur ad excelſam sedem sacerdotij, & in Presbyterorum cathedra laudat Dominum: cum tamen non repētè ad id peruenisset, neque suæ vitæ proœmium fecisset sacerdotium: sed cum se prius rectè gessisset in multis alijs gradibus, & eis conuenientem exercuisset virtutē, & hæc omnia tulissent testimonium, quòd dignus esset superioribus, sic ascendit ad magnam dignitatem sacerdotij, non honorè persequens, nec arripiens: sed ab illo potius apprehensus, etiam si ipse se procūl remouebat propter summam humilitatem. Deindè excedit quidem ex hominibus, qui Nicomedia tunc erat Episcopus. Erat autem pastore vidua ecclesia, & se esse desertam desebat miserabiliter, & deplorabat calamitatem. Nicomediensium itaque præpositi, & maximè, qui erant alumni ecclesiæ, se esse desertos ægerrimè ferentes, omnes inter se communi suffragio decernunt, Anthimo mandandum esse episcopatum. Cum ergò venissent ad ecclesiam, Deum vocabant testem suæ electionis: & vehementer rogabant, ut eis reuelaretur, an esset Deo accepta eorum sententia, & an haberent supernum suffragium eis suffragans & adſtipulans. Ecce autem circun-

Initiatur
sacerdotio
Anthimus.